

Вікторія Олексіївна Білоус,
аспірантка 2-го року навчання,
Національна металургійна академія України (НМетАУ)

АНТАГОНІЗМ ЧИ СИМБІОЗ ПОТРЕБ ОСОБИСТОСТІ І СУСПІЛЬСТВА

Сучасний світ, суспільство, особистість є неоднозначним, нестабільним, суперечливим і симбіотичним цілим. Одним із прикладів цього виступає потреба в автономії і залежності. У перспективі, завдяки дослідженню цих феноменів, а саме трансформацій, їх взаємодії між собою, виявленню чинників, які впливають на зміни, та отриманим результатам є можливість подіяти на негативні прояви особистості, суспільства, світу.

Ключові слова: автономія, свобода волі, трансформація, адикція, особистість.

V.O. Bilous

ANTAGONISM OR SYMBIOSIS OF THE NEEDS OF THE INDIVIDUAL AND SOCIETY

The modern world, society and personality are ambiguous, unstable, contradictory and symbiotic whole. The need for autonomy and dependency is one example of this. In the long term, through the study of these phenomena, namely transformations, their interactions, together with identifying the factors that influence changes, and the obtained results, probably there is a possibility to have an effect on negative manifestations of the individual, society, and the world.

Keywords: autonomy, free will, transformation, addiction, personality.

Автономія чи залежність, свобода волі чи покірне підпорядкування, згубна сепарація чи хвороблива прив'язаність. Чому ці та багато інших проявів людини, а точніше її особистості ми звикли розглядати, як антиподи, як діалектично скеровані, використовуючи сполучник «чи»? Наскільки часто ми зіштовхуємося з амбівалентністю таких важливих, різноманітних і вкрай необхідних для розвитку особистості феноменів? Чому не розглядаємо їх як дещо ціле, як ланки одного ланцюга, однаково необхідні, а просто в різні моменти в різній мірі переважаючі в людині, в її проявах, в її потребах. Навряд чи ця проблематика

обмежується лише особистісними проявами і їх трансформаціями. Ідучи від часткового до цілого, до глобального буде справедливо розглянути це питання від особистісно – психологічної площини до масштабу соціально – філософського рівня. Розуміння буття давно перестало розглядатись крізь призму чорного і білого, безумовного добра та однозначного зла, об'єктивного та суб'єктивного. В усьому є проміжний, такий важливий стан, який завдяки інакшості і неоднозначності локусу бачення буття, дає можливість об'єднувати антагоністів в одне ціле. В одне ціле, нерозривне, неоднозначне, нелінійне, відкрите і маюче право на існування.

Банальним прикладом виступає наша сучасність, в наш час так актуально прагнути до автономії, незалежності, самодостатності, відособленості, окремоті, що світ забув про базові потреби особистості, як істоти соціальної, що має безперечно негативні наслідки у вигляді внутрішньо особистісних конфліктів. Це стало не так потребою особистості, як віянням моди, чимось популяризованим. У прагненні дотримуватись усіх цих модних трендів, які вже перейшли на рівень установок, находячись в пошуку автономії та комфорту самотності людина стає заручником цих трендів, стає залежною від погоні за ними. Людина, а саме її особистість знову не є вільною, не є автономною. Втрачаючи одну залежність, особистість завжди знаходиться на шляху придбання нової, класичний приклад – циклічність.

Як розрізнити в який момент особистість в періоді максимального вивільнення? Що більш небезпечніше для виживання: прагнення до автономії, чи потреба в залежності? Прагнення до автономії може стати фатальним, це дуже добре видно на прикладі хворобливих міжособистісних відносин до революцій і воєнних конфліктів в масштабі буття світу. Але не будемо доки що занурюватися в глобальні прояви висунутої проблеми. Звертаючись до частковості розглянемо період коли в людині, в його особистості відбувається конфлікт потреби в автономії і залежності, так сказати конфлікт інтересів.

Ми більше не стоїмо на порозі, а знаходимось в умовах коли в край важливо вивчати таку фундаментальну проблему як «автономія, чи залежність», або «автономія і залежність».

Потрібно вивчати глибше за для запобігання негативних впливів на розвиток і трансформацію особистості, на розвиток і трансформацію суспільства. В край необхідно дослідити, чи можливий баланс цих проявів в особистості, а значить і в суспільстві, чи взагалі можливо впливати на формування цього безпечного балансу, бо безпека людина в ідеальному світі на першому місці. Але чи можемо ми розраховувати від сучасності ідеальності, безпеки, стабільності, якщо суспільство надломлене і демонструє кризу по всіх напрямках: економіка, політика, не оминула криза і фундаментальні інститутитутції суспільства, такі як право, мораль і моральність? Чи може наука допомогти знайти відповіді на ці питання, за для кращого розуміння проблеми, а може навіть знайти шляхи для вирішення таких глобальних проблем? Саме за для вирішення цих завдань у сучасності відбувається пошук нових наукових засад, так звана революція в науці, в результаті якої постає нове бачення, нова наука, що має назву постнекласична. Спираючись на прагнення пояснити складні системи, включаючи вже відомі наукові данні в одне ціле, з постнекласичної науки виділяється синергетика, як нова наука, наука яка можливо допоможе пролити світло, або хоча б відкрити шпарину на шлях до вирішення висунутої проблеми. Дослідити та проаналізувати крізь сивергетичну призму як історично трансформувались потреби особистості і які чинники впливали на ці зміни.